

Sait Çetinođlu: PONTOS SOYKIRIMI REEL POLİTİK'İN UNUTTURDUĐU SOYKIRIM

Posted on 11/06/2017

Greece public television ERT3 adına Kally Zaralı ile yapılan mülakat

Kally Zaralı: Soykırım gerçek midir?

Sait Çetinođlu: Balkan savaşlarının sonunda 1913-14 yıllarında başlayan tecrit ve ekonomik boykot ve savaşla birlikte sahilden başlayan sürgünler soykırım sürecinin başlangıcıdır.

1916 yılı başında (9.3.1916) savaşın ortasında gerçekleştirilen kitlesel sürgünler Pontos Soykırımının ilk safhasıdır. 19 Mayıs 1919 dan sonra başlayan milli mücadele sürecinde gerçekleşen kitlesel sürgünler Pontos Soykırımının ikinci safhasıdır. Her iki süreçte , 15-45 yaş arası erkek nüfus amale taburlarında yok edilmiş, sürgüne gönderilen insanlar geri dönememiş, Sonuçta, Pontos bölgesinde dönemin mevcut nüfusun yarısına denk gelen 353.000 insan yok edilmiştir. 85.000 nüfus Rusya'ya kaçırılmış. Kalanlardan 182.169'u 1927 sayımında hayatta kaldıkları anlaşılmıştır. Kısaca Pontos halkı Soykırımla ata topraklarından kazanmış, Lozan antlaşmasıyla da vatanlarını kaybetmeleri onaylanmıştır.

Pontos halkının tarihsel topraklarından kovularak vatanlarını kaybetmeleri her şeyin önündedir.

Süreç, Soykırım kavramını geliştiren hukukçu Lemkin'in soykırım tanımına tamamen uygun olduğu gibi, Soykırımın daha dar tanımlandığı Birleşmiş Milletlerin 1948 Soykırım deklarasyonunda belirtilen şartların tamamına uymaktadır.

Kaldı ki, savaşı sürdürebilmek için ekonomik olarak her şeylerine el konup bilinmeze sürgün edilen bu insanların geri dönemeyecekleri de hesaplanmıştı. Zira savaşın sonunda geri dönecek insanların el konulan değerlerini geri istemelerinin önlenmesi planlamanın bir örneğidir.

Hem dönemin reel politik'i hem de güçler arasındaki asimetriden kaynaklı unutulmuş Pontos Soykırımından dolayı Batı dünyasının yada günümüzün kolektif kolonyalizmin Pontos halkına olan borcu özrün ötesindedir.

Dönemin en büyük kolonyal gücü olan Birleşik Krallık Pontos Soykırımına seyirci ve kayıtsız kalmıştır. Pontos'ta görevli İngiliz birliklerinin donuna varıncaya kadar soyularak aşığılanmasına bile ses çıkarmamıştır.

Pontos halkının vatan kaybının ötesinde Osmanlının savaş finansmanına gelirsek. Ki Pontos halkının el konulan birikimlerinin Osmanlının 1916-17 yılı savaşını finanse ettiğini biliyoruz. El konulacak kaynak kalmadığında 1918 yılında kayıtsız şartsız teslim olarak Mondros antlaşması ile bir bakıma kendini feshetmiştir. Pontos halkı sadece Jöntürkleri zoraki finanse ettiği yetmemiş gibi, soykırımın birinci safhasından tesadüfen kurtulanların Kemalist yönetimine zoraki finans sağlamıştır. Kemalist Ankara hükümetinin Trabzon valiliğine yolladığı bir tamimle Pontos halkından para toplanmasına ve bunun kendilerinin kararı olduğuna dair gazeteye ilan verdirilmesini istemiştir.

Mübadele ile Yunanistan'a ulaşabilen Pontoslu 180.000 civarındadır. Mübadeleye konu olan mal varlığı bu nüfusla sınırlıdır. Geri kalan 500.000'i aşkın Pontoslu'nun birikimlerine ve mülklerine el konulmuştur. Geriye kalan malların mübadil ve mübadil olmayanlar olarak sınıflandırılması da bu olguya işarete eder. 500.000 aşkın Pontoslunun birikimlerine pogromla, cinayetle ve soykırımla el konulmuştur. Bu yasa dışı ve insanlık dışı bir uygulamadır. 1. Dünya savaşının galipleri insanlığa karşı işlenen bu suçların cezasız kalmayacağına söz vermişlerse de savaşın sonunda bu sözlerini unutmuşlar bugüne kadar

da hatırlamakta zorlanmaktadırlar.

İkincisi, İttihat ve Terakki'nin ağustos 1915 tarihinde yayınladığı kararname Soykırıma halkın dahil edilmesine yöneliktir. Ekonomik ve cinsel rüşvetle Müslüman halk baştan çıkarılmış soykırıma büyük bir iştahla katılımı sağlanmıştır. Zira rüyasında göremeyeceği olanaklara kavuşmuştur. Bu kararnamenin içeriğinde *öldür karısına, kızına, çocuğuna el koy mülkü de senin* denilmektedir. Kararname ile el konulan "yetim" çocuklar ve kadınlara ait mirasın el koyana ait olması, yani cinayetin ve gaspın kanunileştirilmesi sağlanmıştır.

Burada Pontos ve Ermeni Soykırımının, Yahudi Holokostundan temeldeki ayrılığını görüyoruz: Almanlar Yahudileri gaz odalarında öldürdüler mallarına el koydular ama hiçbir zaman Yahudileri Almanlaştırmayı Hıristiyanlaştırmayı düşünmediler. Oysa Pontos Soykırımında bedenleri ile birlikte ruhlarına da eziyet edildi. Bu bakımdan soykırım sürüyor.

Türkiye bunu tanımayı neden reddediyor?

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun bu *tasfiye* (siz bunu soykırım anlayın) sonucu oluştuğunu gerek kurucu kadro gerek günümüz politik kadrolarca inkar edilmemektedir.

Soykırım sürecini örgütleyen kadro kurucu kadrodur. Bunların hayat boyu yöneticilik yapmalarına halk tarafından ses çıkarılmamıştır. Diğer taraftan milli mutabakat çerçevesinde, herkesin katılımı yani devlet - halk işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan kurucu babaları ve dedelerinin soykırım sorumluları olarak kabul etmeleri, gerek yönetimin ideolojisi, gerekse halkın hem bilinç düzeyi, hemde soykırımdan elde ettiklerinden dolayı rehin durumunda bulunması soykırımın kabul edilmesini zorlaştıran unsurların temelini oluşturmaktadır.

Dış unsur olarak Lozan ile soykırımcıların reel - politik gereği affa uğraması inkarın günümüze uzanmasının bir başka unsurudur. Türkiye bundan da güç almaktadır. Türkiye

batının söylemi ile eyleminin birbirini tutmadığını çok iyi bilmektedir.

Pontos Soykırımına dünya seyirci kalmış ve kalmaya da devam etmektedir. Pontos'ta yaşananlar bir özür ile geçştirilecek durumun ötesindedir. Soykırım tanınmalı ve gereği yapılmalıdır. Gereklerine Pontos halkının karar vermesi esastır. Bizim ve insanlığın bu taleplerin arkasında durma borcumuz bulunmaktadır. Ancak bir takım önerilerimiz olabilir:

Vatan kaybının telafisi en can alıcı noktadır. Bu kaybın ortan vatan anlayışı ile telafi edilmesinin zihniyetinin oluşmasına yönelik çalışma guruplarının oluşturulması ve koşulların sağlanmasına açık olunmasının açıklanması temel öneme haiz olmakla birlikte başlangıçta samimiyetin bir gereği olarak bir takım pratik uygulamalar ortaya konabilir.

1. Pontos halkının soykırımda kaybettiği ve Müslümanlarca el konulan kadınları, çocukların ve malların tesbit edilmesi. Buna bağlı olarak;
2. Nüfus ve Tapu kayıtlarının şeffaflaştırılması, incelenmeye açılması ve herkesin erişimine açık olması.
3. Pontos kökenlilere vatandaşlık verilmesi,
4. Geri dönmek isteyenlere kolaylık sağlanması, ailesine ait mülklerin iade koşullarının sağlanması.
5. İsteyenlerin yaşam koşullarını sağlayabilmesi için bedelsiz kredi verilmesi
6. Bir daha asla! Demek için Soykırım kurbanları için bir anıt düşünülerek bunun gerçekleştirilmesi.

Bütün bunların gerçekleşmesi insanlığın değerlerine sahip çıkmasıyla mümkündür: Ancak insanlık değerlerine sahip çıkmıyor ve söylemi eylemine yansımıyor. Bu soykırım kurbanları için en büyük handikaptır.

Sözlerimi bir örnekle bitirmek isterim:Çağdaş Yunan Edebiyatının anıt yazarı Dido Sotiriyu;'nun Ege'de doğduğu köy olan Şirince'deki Rum köyündeki Rum mimarisini

geleceğe taşıyan Ermeni yazar Sevan Nişanyan, bu tarihi Rum köyünde yaptığı restorasyonlar ve kendi arazisi üzerine yaptığı yapılar dolayısıyla - ki bunların çoğunluğu yüzyıl önceki Rum bağ evi mimarisinin günümüze taşınmasıdır- 16 yılı kesinleşmiş 24 yıl hapis cezası ile yargılanmakta ve 4 yıldır cezaevinde bulunmaktadır.

Pontos'un kayıp evladı Yannis Vasilis Yaylalı'nın da cezaevine konulması altı çizilecek bir başka olgudur.

Kısaca insanlığın sessizliği *Geri dönüşü yok!* Zihniyetine davetiye çıkarmakta olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.